

PRÁVNICKÁ FAKULTA ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

Veřejná správa

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Odvolací řízení a rozhodnutí

Předkládá: Aleš Bízek

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

„Prohlašuji, že jsem zpracoval tuto bakalářskou práci samostatně, a že jsem vyznačil použité zdroje informací, z nichž jsem při zpracování své práce čerpal.

Beru na vědomí, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 21/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění, a že moje bakalářská práce bude, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) v platném znění, zveřejněna.

29. března 2016

vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

„Tímto bych rád poděkoval panu JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za jeho rady, vedení a kritické připomínky, které byly velmi přínosné při zpracování této práce.“

Obsah

1	ÚVOD	5
2	Správní právo	8
3	Správní rozhodnutí	11
3.1	Náležitosti rozhodnutí	13
3.2	Podklady pro vydání rozhodnutí	15
3.2.1	Lhůty pro vydávání rozhodnutí.....	17
3.2.2	Oznámení rozhodnutí.....	18
3.2.3	Odůvodnění rozhodnutí.....	18
3.2.4	Poučení o opravných prostředcích	19
3.2.5	Nabití právní moci rozhodnutí	19
3.3	Zvláštní druhy rozhodnutí	20
3.4	Další formy rozhodnutí.....	21
3.4.1	Usnesení.....	21
3.4.2	Příkaz	22
3.4.3	Doklad.....	23
3.4.4	Smír.....	23
3.5	Vady správního rozhodnutí	23
3.6	Ochrana před nečinností	25
4	ODVOLACÍ ŘÍZENÍ	26
4.1	Opravné systémy	27
4.1.1	Apelační princip – tzv. odvolací	27
4.1.2	Kasační princip – tzv. zrušovací	28
4.1.3	Revizní princip.....	28
4.2	Opravné prostředky ve správním řízení	28
4.2.1	Odvolání.....	29
4.2.2	Rozklad	37
4.2.3	Obnova řízení.....	38
5	ZÁVĚR	40

1 ÚVOD

Systém právních záruk zákonnosti je spatřován v bezvýjimečné a bezvýhradní závaznosti práva pro všechny subjekty práva, je minimální koncepcí právního státu. Státní moc netoleruje porušení práva a užívá státního donucení jen v případě porušení práva. Provázaný systém právních záruk zákonnosti představuje základní požadavek na právo každého státu, jeho existence pomáhá zabránit jen formálně prohlašované demokracii a pluralitě politických stran, zastírající reálný opravdový stav totalitní diktatury. Díky fungování systému právních záruk zákonnosti ve státě, můžeme předcházet porušování nebo ohrožování zákonnosti, a pokud bude porušována, má být stanoveným způsobem sjednána náprava.

Hlavním znakem právního státu jsou právní jistoty a dělba moci ve státě. Realizační prvek zákonnosti znamená, že subjekty podílející se na výkonu práva, jsou zákonem vázány. Aby byla zákonnost, tak jak je uvedeno, vnímána, je nutné hlavně stanovit právní sílu ve které uplatňujeme nadřazenost zákona. Dále musí být jasné, že každý musí právo dodržovat a pokud je nedodržuje, následuje stanovená sankce. Znakem právního státu je také rovnost subjektů před zákonem, což je vyjádřeno v Listině základních práv a svobod. V právním státě je důležitý také respekt k ústavním zásadám tvorby práva a základních zásad spravedlnosti. Jinými slovy každá společnost lidí (rodina, škola, stát a další) představuje složitý mechanismus, který ke svému fungování potřebuje určitou regulaci. Ta společnosti zajišťuje řád a pořádek. Takovou regulací jsou především výše uvedená „pravidla hry“, která si stát tvoří jako prostředek ochrany, zformování a upřesnění společenských vztahů, v nichž je třeba mnohdy řešit určité politické a sociální rozpory a z nich vyplývající konfliktní situace.

Veškerá činnost státu musí mít právní základ. Státní moc může být realizována jedině na základě vlastního omezení právem. Toto sebeomezení vyplývá nejen z ústavy, zákonů a dalších právních aktů, ale i z mezinárodních závazků. Veškeré akty státních orgánů musí podléhat následné kontrole ústavnosti a zákonnosti, to vše při respektování požadavku právní jistoty. Požadavek zákonnosti podřizuje právním normám i orgány státní moci. Požadavek zachování práva

v sobě zahrnuje i požadavek zachovávání práva státními orgány. Tato zásada je *conditio sine qua non* zákonnosti. Lze ji formulovat jako princip vázanosti státních orgánů platnými právními normami. Kdyby se požadavek zachovávání práva nevztahoval i na subjekty moci, právní regulování by pozbývalo svou hlavní funkci ve společnosti, zejména zajištění právní svobody a právní jistoty.¹

Jistota nezaměnitelnosti pravomocných rozhodnutí spočívá v tom, že pokud je rozhodnutí v právní moci, nelze jej změnit (výjimkou jsou mimořádné opravné prostředky, např. dovolání, ústavní stížnost, stížnost k evropským soudním strukturám, podnět ke stížnosti pro porušení zákona, obnova řízení a další). Existuje možnost uplatnění řádného opravného prostředku (např. odvolání). S tím souvisí i přezkoumatelnost prvoinstančních rozhodnutí a nepřípustnost zpětné působnosti právních norem (retroaktivita). Právní jistota představuje možnost předvídat postup a rozhodnutí státních orgánů, vyloučení libovůle nebo nahodilosti při rozhodování státních orgánů. Základem právní jistoty je stabilita právního řádu, která je způsobilá vytvořit řád společnosti.²

Důležitým principem je minimalizace zásahů do svobody jedince, státní moc může zasáhnout jen na základě a v mezích zákona s akcentem na zásadu, podle které je jedinci dovoleno vše, co není zákonem zakázáno s výjimkou shora již uvedeného (obcházení zákona, zneužívání mezer v zákoně a dalších). Kritériem hodnocení právního státu je i míra svobody jedince.

Text mé práce je rozdělen do několika kapitol. V rámci posloupnosti úkonů se v první kapitole věnuji samotnému rozhodnutí ve správním řízení a v kapitole druhé, se věnuji opravným prostředkům všeobecně a v podkapitole se věnuji řádným opravným prostředkům, mezi které patří odvolání mající suspenzivní nebo devolutivní účinek. Problematika opravných prostředků je velmi široká a složitá. Zařazení jejich vymezení považuji, s ohledem na téma práce, za vhodné. Dále se věnuji suspenzivnímu a devolutivnímu účinku odvolání již podrob-

¹ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1995, xvi, 247 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 34-064-0177-5, str. 108.

² GRINC, Jaroslav. *Právo pro politology*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 147 s. ISBN 978-802-4729-213, str. 69.

něji. Zde vyjadřuji podstatu a účel tohoto institutu. V závěru práce jsem shrnul nejvýznamnější informace související s vybraným tématem.

Hlavním záměrem mé práce je poskytnout kompaktní informace a podat charakteristiku rozhodnutí ve správním řízení a odvolání. Dalším cílem je vytvořit ucelený a přehledný dokument, který umožní zejména právním laikům orientovat se v problematice rozhodnutí ve správním řízení a odvolacím řízení. Souhrnem jsem použil metodu analýzy, syntézy, dedukce, kompilace a literární rešerše.

2 Správní právo

Správní právo je právní disciplína, která se vyvíjí od poloviny 19. století. Popudem byl vznik tzv. právního státu. Správní právo je částí právního řádu České republiky. Upravuje společenské vztahy ve veřejné správě. Hlavním úkolem správního práva je ochrana veřejného zájmu, práv a povinností fyzických a právnických osob^{3,4}. Každý stát světa má své správní právo, jelikož má veřejnou správu, liší se pouze v pojetí a ukotvení v právním řádu daného státu.

Správní právo můžeme rozdělit na dvě části - právo hmotné a právo procesní. Právo hmotné řeší činnost správních orgánů, stanoví požadavky na úkoly veřejné správy např. ve věci zdravotní péče, sociálního zabezpečení, vnitřního pořádku.² Právem procesním se rozumí organizace a působnost úřadů a orgánů veřejné správy.^{1,2}

Správní právo v podobě známé dnes nabylo účinnosti 1.1.2006. Revize správního práva byla započata po revoluci roku 1989. Nový zákon byl schválen 24.6.2004 s platností od 1.1.2005 a účinností 1.1.2006. Účelem zákona bylo aktualizovat jej, sjednotit a zpřehlednit výkony veřejné správy.

Aktuální předpisem pro správní právo se tak stal zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Nahradil zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení ve znění pozdějších předpisů. Hlavní rozdíl mezi nimi je úprava postupu správních orgánů při výkonu veřejné správy. Toto se týká veškeré činnosti směřující od úřadů navenek a není upravena jiným právním předpisem.¹

Správní právo vychází z pramenů správního práva, jež jsou obecně závazné normativní akty. Spadají sem i právní akty nižších stupňů právní síly např. vládní nařízení, vyhlášky správních orgánů.

³ SCISKALOVÁ MARIE. *Správní právo*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2012.str. 128

⁴ HENDRICH DUŠAN. *Správní právo*. Obecná část. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2012.str.86

Prameny správního práva

Prameny správního práva jsou materiální a formální. Materiální prameny jsou chápány jako důvody pro existenci určitých pravidel, např. společenských, potřeby a zájmy ostatních lidí. Prameny správního práva formální jsou takové, které jsou uznávány státem např. ústava a zákony.⁵

Správní řád

Správní řád obsahuje 184 paragrafů a dělí se na osm částí:

První část s názvem Úvodní ustanovení, které pojednává o základních zásadách činnosti správních orgánů, se skládá z paragrafů §1-§8. Obecná ustanovení o správním řízení jsou nositelem největší části informací. Nalezneme zde informaci o správních orgánech, účastnících řízení, lhůty, postup a průběh samotného řízení, ochranná opatření a exekuce.⁶ Tato část je nejobsáhlejší a zahrnuje paragrafy §9-§129.³ Část třetí řeší zvláštní ustanovení, paragrafy §130-§153. Čtvrtá část pojednává o vyjádřeních, osvědčení a sděleních. Týká se paragrafů §154-§158. Veřejnoprávní smlouvy jsou částí pátou (§159-§170). Šestá část obsahuje opatření obecné povahy (§171-§174). Část sedm obsahuje společná, přechodná a závěrečná opatření a to v paragrafech §175 - §183. Část osm řeší Účinnost zákona a to v paragrafu §184.

Správní orgány a jejich příslušnost

Příslušnost správních orgánů je dvojího druhu - věcná a místní^{3,4}. Věcná příslušnost znamená, že daný správní orgán může jednat na základě zákona, nebo ve věcech, které mu byly svěřeny zákonem. Místní příslušnost je dána trvalým pobytem účastníků a řízení zahajuje ten orgán - v případě více místních správních orgánů, kam byla podána žádost jako první^{3,4}.

Jak ukazuje Správní řád paragrafem §10 a §11 je místní příslušnost dále určena místem činnosti účastníka řízení, místem kde se nachází nemovitost, jíž se řízení týká, místem podnikání osoby s titulem OSVČ tj. fyzická osoba, již zmí-

⁵ Pikola Pavel. *Správní právo prakticky*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010.str.114

⁶ Zákon č. 500/2004., *správní řád*, ve znění pozdějších předpisů.

něným trvalým pobytem fyzické osoby, či místem sídla v případě právnické osoby⁴.

Účastníkem řízení je dle paragrafu §27 a §28 jednak žadatel a další dotčené osoby, na které se bude vztahovat rozhodnutí správního orgánu, dále osoby, kterých se rozhodnutí nějaký způsobem bude dotýkat a osoby, o kterých toto stanoví zvláštní zákon⁴.

O tom, zda osoba je, či není účastníkem správního řízení, vydává správní orgán usnesení. Proti němu je možné se ve lhůtě 15 dní odvolat⁴.

Účastník může být zastoupen při správním řízení a to zákonným zástupcem, opatrovníkem, zmocněncem, či společným zmocněncem či společným zástupcem, je-li takovýchto účastníků více⁴.

3 Správní rozhodnutí

Správní rozhodnutí ve věci obecně je správní akt, jakožto výsledek a také cíl každého správního řízení. Je individuálně vydaný na základě zákona a je výrazem vrchnostenského postavení a rozhodovací činnosti orgánů veřejné správy a orgánů územní samosprávy vůči adresátům. V probíhajícím správním řízení má správní orgán možnost vydat tzv. mezitímní rozhodnutí, pokud to umožňuje povaha a účelnost projednávané věci. Mezitímní rozhodnutí se týká základu projednávané věci a je využíváno v případech sporných řízení. Účastník má možnost se ho dožadovat v souvislosti s ochranou před nečinností správního orgánu. V některých případech mohou být dotčena práva a povinnosti pouze některých účastníků řízení a to rozhodnutí v části věci.

Například S. Kadečka popsal správní rozhodnutí jako individuální veřejnomo-
censký, jednostranný akt, vydaný vykonavatelem veřejné správy na základě
zákona ve správním řízení.⁷ Nelze opomenout i skutečnost, že rozhodnutí o
opravném prostředku se stává správním rozhodnutím.⁸

Správní rozhodnutí, je definováno v paragrafu §67 a to následovně⁴:

"Rozhodnutím správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva anebo
povinnosti jmenovitě určené osoby nebo v určité věci prohlašuje, že taková
osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá, nebo v zákonem stanovených
případech rozhoduje o procesních otázkách."³

Správní řád rozeznává správní rozhodnutí jako takové tzv. rozhodnutí ve věci,
rozhodnutí v části věci a dále usnesení, příkaz, příkaz na místě, doklad a smír.
Základní informace jsou k nalezení ve správním řádu v příslušných paragra-
fech:

⁷ Kadečka, S. In. Skulová, S. et al. *Správní právo procesní*. Plzeň : Nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. str. 190.

⁸ E. Horzinková je označuje pojmem „přezkumný akt“. In : Horzinková, E., Fiala Z. *Správní právo hmotné – obecná část*. Praha : Nakladatelství Leges, Praha, 2010, str. 76.

- Rozhodnutí ve věci, §67
- Rozhodnutí v části věci, §148
- Usnesení, §76
- Příkaz, §150
- Příkaz na místě, §150/5
- Doklad, §151
- Smír, §141/8

Jak uvádí Sciskalová, rozhodnutí ve věci je individuální správní akt tj. aplikace hmotného práva v určité věci k jmenovitě určeným osobám. Rozhodnutí ve věci můžeme dělit na¹:

- meritorní, §67
- mezitímní/v části věci, §148

Další dělení je¹:

- konstitutivní typ rozhodnutí, kterým se rozumí založení, změna či úplné zrušení práv a povinností účastníka řízení.
- deklaratorní typ rozhodnutí, kterým správní orgán přiznává práva a povinnosti účastníkovi řízení. Ukazuje, zda účastník řízení tato práva a povinnosti má, nebo nemá.

Rozhodnutí se vyhotovuje v písemné formě. Jsou možné výjimky a to např. usnesení, které se zaznamenává pouze do spisu. Záznam ve spisu obsahuje výrokovou část, odůvodnění rozhodnutí a poučení o opravném prostředku. Dále musí být zaznamenáno datum vyhotovení spisu, číslo jednací, otisk úředního razítka, jméno a příjmení, funkce a osobní číslo oprávněné úřední osoby.

Ústně vyhlášené rozhodnutí je možné písemně potvrdit, a to na žádost účastníka řízení a to pouze výrokovou část s náležitostmi pojednanými v kapitole náležitosti rozhodnutí, §68 a §69.

Každé rozhodnutí obecně je individuálním správním aktem, což je jednostranný právní úkon správního orgánu zaměřený na práva a povinnosti, které jsou podstatou vztahů správního práva. Vychází ze zásady nadřízenosti správního orgánu a to vůči účastníkům řízení. Každý vydaný správní akt je vydán na zá-

kladě několika podmínek. Nejvýznamnější podmínkou je zde jednání správního orgánu v souladu se zákonem. Další podmínkou zákonnosti vydaného správního aktu je soulad s aktuální právní úpravou zákona. Existují zde výjimky a to v případech, kdy zákon stanoví, že pro správní řízení, která byla zahájena před samotnou účinností zákona nového, je v platnosti původní právní předpis a rozhodnutí budou vydána podle něho nebo že se použije právní předpis příznivější pro účastníka řízení. Každý vydaný správní akt je právně závazný.

3.1 Náležitosti rozhodnutí⁹

Každé správní rozhodnutí jsou vydávána v písemné formě a to až na zákonem výslovně dané výjimky, s čímž souvisí zásada písemnosti ve správním řízení ustanovená § 15 odst. 1 správního řádu. V případě, kdy se písemné rozhodnutí nevyhotovuje, výroková část takového rozhodnutí se pouze vyhlásí a do spisu se činí záznam, který obsahuje výrokovou část, odůvodnění a poučení o oprávněném prostředku se pouze vyhlásí. Na žádost účastníka se vydává písemné potvrzení o ústně vyhlášeném rozhodnutí, které obsahuje pouze výrokovou část rozhodnutí uvedené v § 68 odst. 2 a další formální náležitosti uvedené v § 69.

Rozhodnutí obsahuje tři části:

- Výrok
- Odůvodnění
- Poučení účastníků o odvolání

Výroková část obsahuje samotné rozhodnutí tj. řešení otázky, která je předmětem řízení. Uvádí, dle kterých právních předpisů bylo postupováno. Jsou zde uvedena označení účastníků řízení, lhůty, do kterých je uložena povinnost o splnění. Dále výroková část musí obsahovat výrok o vyloučení odkladného účinku a odvolání. Poslední, co výroková část obsahuje, jsou rozhodnutí o nákladech řízení, ty jsou podrobněji uvedeny v paragrafu §79^{3,4}.

⁹ Srov. s ustanov. § 68 a § 69 zák. č. 500/2004 Sb., *Správní řád*, ve znění pozdějších předpisů

Účastníkem řízení může být osoba fyzická - výrok uvádí její jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého bydliště, nebo právnická. \právnícká osoba je označena názvem a adresou sídla⁴.

Rozhodnutí může obsahovat vícero výroků³. Druhou částí rozhodnutí, jak již bylo uvedeno, je odůvodnění. To obsahuje důvody výroku, podklady, které byly použity pro vydání rozhodnutí a dále úvahy, dle kterých se řídil správní orgán při hodnocení podkladů a výkladu právních předpisů. Odůvodnění dále obsahuje informace o vypořádání se správního orgánu s návrhy a námitkami účastníků. Pokud je v řízení prvního stupně vyhověno oběma stranám řízení, nemusí být odůvodnění uvedeno.

Poslední částí rozhodnutí je poučení o odvolání účastníků řízení. Poučení obsahuje sdělení, zda je možné se k rozhodnutí se odvolat a v jaké lhůtě je nutno odvolání podat. Dále konkretizace této lhůty tj. kterým datem přesně lhůta začíná běžet a ke kterému správnímu orgánu je nutné odvolání podat. Pokud odvolání nemá odkladný účinek je nutné toto v poučení uvést.

Každé rozhodnutí musí obsahovat určité náležitosti - označení, pro svou další identifikaci. Jsou uvedeny v paragrafu §69⁴:

- označení rozhodnutí (zda se jedná o usnesení, příkaz...)
- označení správního orgánu, který rozhodnutí vydal
- jména všech účastníků
- číslo jednací tj. spisová značka a číslo listu
- datum vyhotovení rozhodnutí
- otisk úředního razítka
- insignie oprávněné úřední osoby (jméno a příjmení, funkce, či služební číslo a podpis)

Originál rozhodnutí se zakládá do tohoto spisu a účastníci řízení obdrží stejnopisy⁴ „*Není vadou správního rozhodnutí, jestliže není u podpisu oprávněné osoby znovu uváděno celé označení správního orgánu, za který tato osoba jedná.*“¹⁰

¹⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.6.2005, Č.j. 7 A 121/2001-88.

3.2 Podklady pro vydání rozhodnutí¹¹

Nový správní řád shodně se správním řádem starým v § 50 uvádí instituty, které slouží správnímu orgánu jako pomůcka k vydání svého rozhodnutí ve správním řízení. Jedná se o důkazy, návrhy účastníků řízení, skutečnosti obecně známé, skutečnosti známé z úřední činnosti, podklady ostatních dotčených orgánů. Kromě institutů uvedených v § 50 využívá správní orgán jakožto podklad pro vydání rozhodnutí i poznatky získané během vlastního řízení, které přispívají ke zjištění stavu věci pro vydání svého rozhodnutí v konkrétní věci. Opatřovat podklady pro vydání rozhodnutí je správnímu orgánu ukládá zákon v § 50 odst. 2, za povinnosti účastníků řízení maximalizovat součinnost při jejich opatřování. Rozsah shromažďování těchto podkladů plyne správnímu orgánu v obecné rovině z § 3. Nejvýznamnější podklad pro vydání rozhodnutí je důkaz. Správní orgány provádí hodnocení důkazů a ostatních podkladů pro vydání rozhodnutí na základě zásady volného hodnocení důkazů. Pouze důkaz veřejnou listinou dle § 53 odst. 3 se této zásady netýká. Správní orgán vychází z předpokladu pravdivosti obsahu úředních listin vydanými orgány veřejné správy a to v rozsahu jejich vlastní působnosti za skutečnosti, že nebyl dokázán opak v jiné veřejné listině. Dalším podstatným podkladem pro vydání rozhodnutí je závazné stanovisko orgánu dotčeného a je zde závaznost ve výrokové části rozhodnutí uvedeno v § 149. Účastníci mají též vedle povinnosti součinnosti při pořizování podkladů pro vydání rozhodnutí také povinnost označování důkazů na podporu svých tvrzení, což vyplývá z § 52. Za nesplnění této povinnosti účastníků není stanovena hrozba sankcionováním, ale za jakousi „sankci“ v tomto případě může být považován samotný neúspěch ve správním řízení.

Důkaz listinou

Důkaz listinou je důležitý důkazní prostředek pro vydání rozhodnutí. Pokud je pro zjištění stavu věci důležitá jakákoliv listina, kterou správní orgán potřebuje pro vydání rozhodnutí a nemá ho k dispozici, mám možnost vydat usnesení, na

¹¹ Srov. s ustanov. § 50 zák. č. 500/2004 Sb., *Správní řád*, ve znění pozdějších předpisů

základě kterého je každý, kdo takovou listinu má, povinen tuto listinu předložit správnímu orgánu. Tuto listinu lze nepředložit nebo je to dokonce zakázáno z určitých důvodů jako např. u svědecké výpovědi. Čestným prohlášením je možno nahradit pouze předložení listiny týkající se prohlášení účastníka a to jen v určitých, zvláštním zákonem stanovených případech a za podmínek stanovených tímto zvláštním zákonem.

Důkaz ohledáním

Povinnost vyplývající z § 54 je stejná, jako u důkazu listinou. Ten kdo věc užívá, či ji má u sebe je povinen správnímu orgánu věc předložit nebo strpět její ohledání na místě, což bývá typické např. u nemovitostí. Zákaz, či odmítnutí ohledání upravují podmínky stejné, jako jsou u svědecké výpovědi.

Důkaz svědeckou výpovědí

Zákon dává správnímu orgánu v § 55 možnost vyslechnout každého, kdo není účastníkem řízení, kdy tento je povinen vypovídat v roli svědka za podmínek pravdivé a úplné výpovědi. Správní orgán vyslýchaného poučí o skutečnostech umožňujících odepření této svědecké výpovědi, kterými jsou utajované informace chráněné zvláštním zákonem, které má povinnost utajit za předpokladu, že nebyl této povinnosti příslušným orgánem zproštěn. To samé platí pro státem uloženou povinnost mlčenlivosti. Výpověď lze odepřít i v případě, kdy by svědeckou výpovědí vznikla osobě nebo osobě blízké hrozba stíhání pro trestný čin nebo správní delikt.

Důkaz znaleckým posudkem

V určitých případech, ve kterých vydání rozhodnutí závisí na posouzení skutečností odborným způsobem, které úřední osoby nedisponují a je zde nemožnost opatření od jiného správního orgánu, má správní orgán možnost pro toto posouzení věci usnesením ustanovit znalce. O ustanovení znalce správní orgán vyrozumí účastníky řízení. Znalci se ukládá povinnost vypracování písemné formy posudku a to ve stanovené lhůtě. Znalce je možno též v dané věci vyslechnout.

Okamžikem ukončení procesu dokazování ze strany správního orgánu a za předpokladu kompletnosti podkladů potřebných pro vydání rozhodnutí vzniká

pro správní orgán povinnost vyrozumění účastníku řízení o možnosti vyjádření se a to dle ustanovení § 36 odst. 3, což je v podstatě základním procesním právem vyplývajícím z Listiny základních práv a svobod a to z práva na spravedlivý proces. Role správního orgánu v případě vyjadřování se je aktivní, kdy z jeho strany nedochází k jakémukoliv bránění, ale účastníky řízení aktivně vyzývá, aby se k získaným důkazům sami vyjádřili.

Oprava zřejmých nesprávností

Pokud dojde k chybě ve správním řízení, jsou možné opravy daného rozhodnutí. Chybou může být zřejmá nesprávnost, nebo může dojít k opravě výroku^{3,4}.

Oprava zřejmých nesprávností je provedena buď na požádání účastníka, nebo z moci úřední. Následně správní orgán vydává opravné usnesení. Oprava výroku se provede též na požádání účastníka, či z moci úřední. Následně správní orgán vydává opravné rozhodnutí. Proti oběma opravám tj. opravnému usnesení, tak opravnému rozhodnutí může dotčená osoba podat odvolání.

3.2.1 Lhůty pro vydávání rozhodnutí

Vydáním rozhodnutí se rozumí předání vyhotoveného stejnopisu v písemné formě, ústní vyhlášení (pokud má účinky oznámení), vyvěšení veřejné vyhlášky, či poznamenáním usnesení do spisu.

Lhůta pro vydání rozhodnutí může nastat ihned, bez zbytečného odkladu, příp. do 30 dnů od zahájení řízení. K této lhůtě se připočítává dalších až 30 dní, nebo doba potřebná k dalším úkonům např. posudek znalce, doručení do ciziny. Lhůta může být též 60ti denní a to v případě, jedná-li se o nařízení ústního jednání nebo místního šetření, je-li nutné předvolat další osoby, či se jedná o složitý případ. Obecně, pokud není rozhodnutí v platnosti ihned, dochází v platnost do 30ti dní s připočtením doby potřebné k provedení dožádání, doby potřebné k vypracování znaleckého posudku, či doba potřebná k doručení rozhodnutí do ciziny. Udané lhůty jsou platné i v odvolacím řízení. Vydáním rozhodnutí je již založena jeho platnost a není možné toto rozhodnutí již změnit tj. správní orgán je rozhodnutím vázán.

3.2.2 Oznámení rozhodnutí

Oznámení rozhodnutí probíhá dvěma způsoby a to³:

- doručení stejnopisu písemného vyhotovení do vlastních rukou účastníka řízení
- ústní vyhlášení rozhodnutí správního řízení

Účastník správního řízení se může vzdát práva na oznámení rozhodnutí s výjimkou konečného rozhodnutí ve správním řízení a rozhodnutí, ve kterém je tomuto účastníkovi uložena určitá povinnost. Pokud se všichni účastníci řízení vzdají nároku na písemné doručení konečného rozhodnutí, je toto rozhodnutí zaneseno do spisu. Do spisu se učiní záznam, který obsahuje náležitosti rozhodnutí tj. výrok, odůvodnění, datum vydání, úřední razítko, jméno a příjmení pověřené úřední osoby, její funkci a osobní číslo^{3,4}.

3.2.3 Odůvodnění rozhodnutí

Odůvodnění ve správním rozhodnutí má neoddělitelnou a nezastupitelnou roli. Tímto má správní orgán možnost přesvědčit účastníky řízení a tudíž adresáty svých rozhodnutí o nesporné správnosti svých podložených rozhodnutí. Měl by zde být shrnut výsledek řízení a správní orgán zde uvádí skutečnosti a důkazy, které se staly podkladem pro vydané rozhodnutí. Jsou zde uvedeny úvahy hodnocení získaných důkazů vedoucí k vydání rozhodnutí a dále se zde uvádí konkrétní právní předpisy, na základě kterých se správní orgán při vydávání rozhodnutí rozhodoval.

„V odůvodnění správního rozhodnutí nemusí být vždy obsažen podrobný obsah provedeného důkazu, rozhodné jsou konkrétní okolnosti.“¹²

V odůvodnění se dále uvádí určitá vysvětlení, jako jsou, *„proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, proč považuje skutečnosti uvedené účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými důkazy vy-*

¹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20.9.2005, Č.j. 2 As 18/2004-68.

*vrácené, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné, nebo jinými řádně provedenými důkazy za vyvrácené.*¹³

Toto je velmi důležité pro možné následné opravné řízení. Zde je na místě zmínit skutečnost, že každé rozhodnutí odůvodnění obsahovat nemusí, což je ustanoveno v § 68 odst. 4 správního řádu za podmínky, že správní orgán ve svém rozhodnutí v prvním stupni všem účastníkům plně vyhoví.

3.2.4 Poučení o opravných prostředcích

Správní orgán uvádí na závěr svého rozhodnutí poučení o řádném opravném prostředku, který účastníkovi řízení uvádí možnost a lhůtu pro podání odvolání a dále správní orgán, ke kterému je možné podání učinit. Skutečnost vyloučení suspenzivního účinku odvolání musí být v poučení uvedena. Správní orgán nemá povinnost poučení účastníků o možnosti mimořádných opravných prostředků, což uváděl již předchozí správní řád.

*„Z ustanovení § 47 odst. 1 a 4 správního řádu neplyne povinnost správního orgánu poučit účastníky správního řízení o možnosti podání mimořádných opravných prostředků.“*¹⁴

3.2.5 Nabití právní moci rozhodnutí

Rozhodnutí nabývá na právní moci, je-li oznámeno stanoveným způsobem (viz výše), či právní moci nabývá rozhodnutí, proti kterému nelze podat opravný prostředek tj. odvolání, rozklad. Rozhodnutí, které získalo na právní moci, je závazné pro všechny účastníky správního řízení i pro samotný správní orgán. Avšak nezavazuje osoby mimo předmětné řízení.

Vykonatelnost rozhodnutí

Rozhodnutí správního orgánu je závazné a vykonatelné tj. vymahatelné od nabytí právní moci (viz výše), či uplynutím lhůty stanovené ke splnění povinnosti. Rozhodnutí může být předběžně vykonatelné a to v případě, že od-

¹³ Hendrych, D. a kol.: *Správní právo – obecná část*, str. 341, rozšířené vydání, C.H.Beck, Praha, 2003

¹⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne. 22.10.2003, Č.j. 7Ads 42/2003-25.

volání nemá odkladný účinek, nebo již uplynula lhůta ke splnění povinnosti. Odvolání do tohoto rozhodnutí nemá též odkladný účinek.

Doložka právní moci a vykonatelnosti

Správní orgán, který vydal rozhodnutí, vyznačí na originálním písemném vyhotovení rozhodnutí, který je uložen v příslušném spisu, právní moc či vykonatelnost rozhodnutí. Stejně tak je doložka vyznačena na stejnopisu účastníka správního řízení na jeho požádání a to správním orgánem prvního stupně.

Na požádání účastníka správního řízení správní orgán opatří doložkou právní moci stejnopis rozhodnutí účastníka správního řízení, který byl účastníkovi písemně doručen, či vyhotoví stejnopis výroku s vyznačením doložky právní moci, či vykonatelnosti. Pokud dojde k chybě při vyznačení právní moci resp. vykonatelnosti správním orgánem, tak ten oznámí toto účastníkům správního řízení a učiní o tom oznámení veřejnou vyhláškou³.

Účinnost rozhodnutí

Účinnost správního rozhodnutí nastává okamžikem nabytí právní moci nebo se tak může stát ještě před tímto samotným nabytím právní moci a to za uplynutí stanovené lhůty, či naplněním suspenzivního účinku.

3.3 Zvláštní druhy rozhodnutí

Jak již bylo uvedeno výše, rozhodnutí může být v meritu věci, v části věci a následně existují zvláštní druhy rozhodnutí^{3,4}:

Rozhodnutí na místě

Rozhodnutí na místě je speciální forma rozhodnutí, ke které se správní orgán uchyluje v případech, kdy je ohrožen život, či zdraví osob, hrozí-li bezprostřední majetková újma, či je důvodná obava, že osoba, které má být uložena povinnost, pořádková pokuta či podobné, se bude vyhýbat jejímu plnění.

Rozhodnutí na místě je možné, pokud byl zjištěn řádně stav věci. Rozhodnutí je vyhlášeno ústně a písemné vyhotovení se doručuje dodatečně. O ústním vyhlášení rozhodnutí se účastníkovi správního řízení vydává písemná informace

dle paragrafu §67. Není-li zákonem stanoveno jinak, nemá odvolání proti tomuto rozhodnutí odkladný účinek^{3,4}.

Mezitímní rozhodnutí a rozhodnutí v části věci

Rozhodnutí v části věci se vynáší, je-li případ složitý, sestává z několika dílčích problémů. Správní orgán v rozhodnutí o části věci zpravidla rozhodne pouze o některých právech a povinnostech, či o právních poměrech některých účastníků. Rozhodnutí v části věci je možné se i domáhat a to případě ochrany před nečinností správního orgánu. Jsou-li vydána rozhodnutí v části věci, rozhodnutí v meritu nastává až po nabytí právní moci těchto dílčích rozhodnutí.

Rozhodnutí podmíněná závazným stanoviskem

Závazné stanovisko lze vydat jen tam, kde to zákon výslovně stanoví. Jedná se o úkon, který není samostatným rozhodnutím správního orgánu ve správním řízení. Obsah závazného stanoviska je závazný pro výrokovou část rozhodnutí dle paragrafu §149. Pokud se správní orgán dozví, že má být v řešené věci uděleno závazné stanovisko, přeruší řízení formou usnesení.

3.4 Další formy rozhodnutí

3.4.1 Usnesení

V případech stanovených zákonem rozhoduje správní orgán usnesením. Jedná se o průběžná opatření, kterými se usnadňuje další průběh řízení. Příkladem je zastavení probíhajícího řízení a následně zabývání se řešením některých dalších procesních otázek^{3,4}. Usnesení má stejné náležitosti jako rozhodnutí a je oznamováno též stejným způsobem - primárně písemné doručení stejno-spisu. Výjimkou jsou ustanovení zaznamenána do spisu tj. ústní vyhlášení usnesení. Odvolání proti usnesení nemá odkladný účinek. Usnesení je možné v průběhu správního řízení měnit, či zcela zrušit a nahradit jiným usnesením. Toto nové usnesení se poznamenává pouze do spisu formou záznamu. Záznam může být samostatná písemnost označená jako záznam, či záznam v dané části protokolu.

Usnesení může být vydáno bez předchozího řízení. Jedním z důvodů může být již vydání podobného usnesení správním orgánem v téže věci, či události za podobných skutkových okolností. Dalšími případy, kdy usnesení může být vy-

neseno bez předchozího řízení, je řízení, ve věci místní příslušnosti, čímž se zabývá paragraf §11, ve věci odmítnutí dožádání dle paragrafu §13, ve věci odmítnutí účastníka řízení dle paragrafu §28, ve věci odmítnutí účastníka pro procesní nezpůsobilost dle paragrafu §29, ve věci odmítnutí nahlížení do spisu dle paragrafu §38, či ve věci postupu nadřízeného orgánu při snaze o nápravu nečinnosti, viz dále paragraf §80. Usnesení nabývá právní moci, bylo-li oznámeno, či nelze-li proti němu podat odvolání. Proti usnesení se nelze odvolat, pokud se zaznamenává pouze do spisu a v případech, které stanoví dále zákon. Jednou z forem usnesení je např. exekuční výzva či exekuční příkaz³.

3.4.2 Příkaz

Příkaz je možné využít pro zkrácení správního řízení a to v případě, že došlo k dostatečnému objasnění skutkové podstaty případu. Příkazem může být uložena účastníkovi správního řízení povinnost v řízení z moci úřední, či pouze na žádost ve věcech sporných.

Jak již bylo řečeno, skutkové zjištění musí být dostatečné a vydání příkazu může být první úkonem ve správním řízení. Podkladem pro vydání příkazu může být kontrolní protokol, jehož náležitosti jsou ošetřeny zákonem. Tento protokol je pořízen místně příslušným správním orgánem. Osoba v něm zmíněná tj. kontrolovaný, se musí s obsahem kontrolního protokolu seznámit, či být informován o možnosti seznámení se s ním. Kontrolovaný může proti příkazu podat odpor (ve lhůtě 8 dní ode dne oznámení příkazu), tímto se příkaz ruší a řízení pokračuje. Odpor není možné vzít zpět. Dnem podání odporu začínají běžet lhůty pro vydání běžného rozhodnutí, o kterém je pojednáno výše^{3,4}.

Odlišnosti od tohoto postupu mohou být dány zvláštními předpisy např. přestupkovým zákonem a mohou stanovit jiná pravidla pro vydání příkazu v daném správním řízení².

Příkaz je možné vydat na místě a to v případě, je-li účastník fyzicky přítomen řízení, plně uzná důvody vydaného příkazu a tímto uznáním se stav považuje za prokázaný. Povinnost plnění po finanční stránce může nabýt hodnoty až 10000 Kč. Odůvodnění příkazu může být nahrazeno čestným prohlášením povinovaného, kde sám oznámí, že s uloženou povinností souhlasí a tímto, je-li prohlášení účastníkem podepsáno, se stává příkaz okamžitě pravomocným

a vykonatelným. O této skutečnosti musí být účastník sepisující prohlášení řádně informován.²

3.4.3 Doklad

Doklad je možné vydat místo písemného rozhodnutí, pokud správní orgán vyhověl žádosti o přiznání práva, jehož existence se osvědčuje stanoveným dokladem např. občanským průkazem, či cestovním pasem. Právní moci doklad nabude v okamžiku vyzvednutí si účastníkem správního řízení.

O vydání dokladu se pořídí zápis do spisu. Tento zápis musí obsahovat náležitosti jako řádné rozhodnutí tj. výrokovou část, odůvodnění, seznam podkladů pro rozhodnutí, datum vydání, číslo jednací, otisk úředního razítka, insignie pověřené úřední osoby (jméno, příjmení, osobní číslo a funkce). Pokud dojde ke zrušení rozhodnutí, co nabylo právní moci, vydaný doklad ztrácí svou platnost.

3.4.4 Smír

Smír je navrhován jako ukončení správního řízení při sporných řízeních. V těchto řízeních se řeší veřejnoprávní smlouvy a občanskoprávní spory. Účastníky jsou navrhovatel, odpůrce a případní vedlejší účastníci. Smír je schválen správním orgánem, pokud neodporuje právním předpisům či veřejným zájmům. Smír představuje dohodu obou stran účastných na správním řízení^{3,4}.

3.5 Vady správního rozhodnutí

Jak uvádí Správní řád pro všechna správní rozhodnutí, platí presumpce správnosti rozhodnutí a to se považuje za správné, dokud daný správní orgán nevyloví jejich vadu a rozhodnutí neopraví, nezmění, příp. zcela zruší. Vadné rozhodnutí je takové, které obsahuje zřejmé nesprávnosti, je absolutně neplatné (tj. nicotné), či věcně nesprávné, a tedy nezákonné³. Pravomocné rozhodnutí je považováno za bezvadné, do okamžiku, kdy je zákonem stanoveným postupem oficiálně zneplatněno.¹⁵ Jak uvádí P. Průcha, tak právní vady samy o sobě ne-

¹⁵ S. Kadečka. In: Kadečka S. a kol. *Správní řád*. Meritum. Praha : Nakladatelství ASPI, 2006. str.286.

způsobují automatické zneplatnění správního rozhodnutí, protože k tomuto je potřeba věc kvalifikovaně posoudit a rozhodnout příslušným správním orgánem.¹⁶

Rozhodnutí obsahující zřejmé nesprávnosti

Jak již bylo uvedeno, rozhodnutí obsahující zřejmé nesprávnosti může být opraveno dle paragrafu §70 a to na popud účastníka správního řízení, či z moci úřední. Opravným prostředkem je opravné usnesení. Stejně tak oprava výroku. Prošetření výroku nastává na popud účastníka správního řízení, či z moci úřední, opravným prostředkem je opět opravné rozhodnutí³.

Nicotnost rozhodnutí

Nicotné může být rozhodnutí, které je vydáno nepříslušným správním orgánem. Prohlášení o nicotnosti rozhodnutí vydává správní orgán, který je nadřízený úřadu, který rozhodnutí vydal. Nicotné rozhodnutí obsahuje nenapravitelné chyby, jako jsou vnitřní rozpory informací, či je právně a fakticky neuskutečnitelné. Návrh na prověření nicotnosti rozhodnutí může podat nejen nadřízený správní orgán, ale i účastník řízení. Pokud správní orgán neshledá podané důvody za dostatečné k zahájení řízení o nicotnosti, informuje o svém závěru účastníky správního řízení spolu s udáním důvodů a to do doby 30 dní od podání⁴.

Nezákonnost rozhodnutí

Nezákonnost úzce souvisí s nicotností rozhodnutí. Nezákonnosti správního rozhodnutí, spočívající v porušení procesních pravidel při jejich vydávání (výrok je v rozporu se zákonem, rozhodnutí neobsahuje zákonné náležitosti) mohou správní orgány odstranit jen řádnými nebo mimořádnými opravnými prostředky.²

¹⁶ Průcha P., *Základy veřejné správy a správního práva*. Brno, Masarykova univerzita, 1994 str. 193.

3.6 Ochrana před nečinností

Nečinností se rozumí nevydání rozhodnutí příslušným správním orgánem v zákonem stanovené lhůtě, viz výše. Opatření proti nečinnosti vydává nadřízený správní orgán a to ihned po zjištění nedodržení lhůty pro vydání rozhodnutí. Nadřízený orgán může správnímu orgánu v nečinnosti stanovit lhůtu, do které musí být vydáno rozhodnutí, či krok vedoucí k nápravě a konečnému vydání rozhodnutí. Nadřízený správní orgán může též celý případ od původního správního orgánu přebrat a dořešit sám. Toto se netýká obcí a krajů České republiky při výkonu jejich samostatné působnosti³.

Návrh žádosti na uplatnění opatření proti nečinnosti může být podán i účastníkem správního řízení a to v době po uplynutí zákonem stanovené lhůty, viz paragraf §71). Zhodnocení, zda se řízení o nápravě bude konat, provádí nadřízený správní orgán, než proti kterému je řízení vedeno, a následně ten informuje účastníka správního řízení o svém rozhodnutí.

Přezkoumatelnost správního rozhodnutí

Stejně jako každé rozhodnutí, ani ve správním právu nebudou všechny strany zcela spokojeny. Při pochybách o správnosti vydaného rozhodnutí mají tak účastníci správního řízení právo na přezkoumání rozhodnutí. Samostatně lze přezkoumat pouze usnesení a to pokud se týká odložení věci řízení, či o samotném zastavení řízení⁴.

Jiná ustanovení lze přezkoumat pouze ve spojení s konečnými rozhodnutími příp. s rozhodnutími, která se týkala předcházejícího případu. Přezkumné řízení má dva druhy řízení. V prvním případě se provádí tzv. omezené dokazování, ve druhém případě se dokazování neprovádí vůbec. Druhý jmenovaný způsob se uplatňuje v případě, je-li toto rozhodnutí v meritu věci⁴. Přezkumné řízení není přípustné, pokud účastník obdržel souhlas k úkonům občanskoprávním, či obchodněprávním atd. Lhůta pro zahájení přezkumného řízení je 2 měsíce od doby, kdy byl návrh na přezkum podán, avšak nejdéle musí být řízení zahájeno do doby 1 roku od nabytí právní moci rozhodnutí v dané věci. Tato lhůta se nazývá prekluzivní⁴. Podrobně o odvolacím řízení bude pojednáno v následující kapitole, která je na toto téma zaměřena.

4 ODVOLACÍ ŘÍZENÍ

Cílem soudního řízení je vydání rozhodnutí věcně správného a spravedlivého. Přesto může dojít při rozhodování k pochybení, ať už z důvodů na straně účastníka, nebo z důvodů na straně soudů. Odvolací řízení je součástí správního řízení a vychází z předpokladu, že proces rozhodování nebo výsledné rozhodnutí může mít určité vady, či může být v rozporu se zákonem, proto je třeba mít možnost nápravy v odvolacím řízení. Vady mohou vznikat nesprávnými procesními kroky v daném řízení nebo mohou být způsobeny nedostatky výsledného rozhodnutí. Důvody mohou být způsobeny složitostí společensko-právních vztahů a také formalizovanými právními postupy.¹⁷ Jednou z právních záruk zákonnosti je náprava vadných individuálních právních aktů, které jsou výsledkem rozhodovací činnosti státních orgánů. Veřejná správa je typická pro svou činnost výkonnou, nařizovací a podzákonnou, kdy je limitována zákonem a svým výkonem upevňuje míru právní jistoty, která je nezbytná pro funkčnost právního státu.¹⁸ Podstata odvolacího řízení je též spatřována v posilování ochrany práv všech osob, kterých se vydané rozhodnutí dotýká a také ve snaze o bezvadný průběh procesů v rozhodování, jakožto cíle veřejné správy.¹⁹ Odvolací řízení též plní funkci zdroje informací veřejné správy a to tím, že dává možnost rozboru praktického rozhodovacího procesu a v konečném důsledku i zevšeobecňuje činnosti orgánů vykonávající veřejnou správu.²⁰ V soudním řízení jsou opravné prostředky procesní úkony, kterými se mohou účastníci řízení domáhat přezkoumání soudního rozhodnutí. Opravné prostředky se dělí na řádné a mimořádné. Řádný opravný prostředek napadá rozhodnutí, které dosud nenabylo právní moci. Řádným opravným prostředkem podle platného práva je

¹⁷ Horzinková E., Novotný V. *Správní právo procesní*. 3. Vyd. Praha: Nakladatelství Leges, 2010. str. 213.

¹⁸ Průcha, P. *Správní právo – obecná část*. 7 vyd. Brno: Masarykova univerzita a nakl. Doplňk, 2007. str. 322.

¹⁹ Černý p., Dohnal V., Korbel F. a kol. *Průvodce novým správním řádem*. Praha : Nakladatelství Linde Praha, 2006. str.246.

²⁰ Nedorost L., Sovák Z., Větrovec V. *Správní řád. Komentář*. Praha : Nakladatelství Eurolex Bohemia, 2002. str. 348.

odvolání. Mimořádné opravné prostředky směřují proti pravomocným rozhodnutím. Jsou průlomem do právní jistoty, protože rozhodnutí, která napadají, jsou již závazná. Mimořádnými opravnými prostředky jsou podle Občanského soudního řádu dovolání, obnova řízení a žaloba pro zmatečnost.

4.1 Opravné systémy

Pro vymezení opravných systémů je nejdůležitějším faktorem rozsah činnosti, která má být přezkoumána a dále pak rozsah práva a povinností dotčených účastníků řízení, kteří o přezkum řízení požádají. O základní opravné systémy se opírá a vymezuje je kasační a apelační teorie, které systém revizní.²¹ K tomuto Horzinková uvádí, že se zpravidla nevyskytují v čistě teoriích vymezené podobě, ale ve většině případů bývají kombinací s prvky ostatních systémů.²²

4.1.1 Apelační princip – tzv. odvolací

Dotčení účastníci řízení mají možnost na základě apelačního principu domoci přezkumného řízení a to u orgánu vyššího stupně, než je orgán, který rozhodnutí vydal a to jak po právní stránce, tak po stránce skutkové. Orgán, který je nadřízený orgánu vydávajícímu rozhodnutí může toto rozhodnutí potvrdit, zrušit, či změnit. Apelační princip se může dále dělit na úplný a neúplný. Princip úplné apelace dále umožňuje znovu projednání věci a to činností odvolacího orgánu. Může dále vyhodnotit nové informace týkající se řízení a ty využít pro své nové rozhodnutí – orgán si tvoří svůj vlastní právní názor.²³

²¹ Winterová A. *Civilní právo procesní*. 6. vydání Praha, Nakladatelství Linde Praha, 2011. str. 421.

²² Horzinková E., Novotný V., *Správní právo procesní*. 3. vydání Praha. Nakladatelství Leges, 2010. str. 215.

²³ Stavínohová J., Hlavsa P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno : Masarykova univerzita, 2003. str. 410 – 411.

4.1.2 Kasační princip – tzv. zrušovací

Podle kasačního principu má každý dotčený účastník možnost přezkumu vydaného rozhodnutí a to po stránce právní. Rozhodnutí přezkoumá nejbližší nadřízený orgán orgánu, který rozhodnutí vydal a to zda nedošlo během rozhodovacího procesu k porušení procesního a také hmotného práva. U kasačního principu není možné navrhování a předkládání nových důkazů ze strany účastníků řízení. Skutková stránka rozhodování není předmětem přezkumu rozhodnutí. Pokud nadřízený orgán zjistí pochybení v rozhodování orgánu nižší instance, toto rozhodnutí, které bylo napadeno, zruší.

4.1.3 Revizní princip

Tento princip je založen na stejném základu, jako je u principu kasačního. Odlišnost lze spatřit pouze možnosti změny napadeného rozhodnutí, pokud byl v napadeném řízení spolehlivě zjištěn skutkový stav věci. Odvolací orgán, který provádí revizi rozhodnutí má možnost aplikace tohoto podkladu pro svoje následné rozhodnutí.²⁴

4.2 Opravné prostředky ve správním řízení

Definice pojmu opravný prostředek není v českém právním řádu vymezena, ale existují různé teorie. Například Sládeček provedl obecnou charakteristiku opravného prostředku jakožto nástroj práva účastníků řízení k vyjádření se s nespokojeností s vydaným, jeho se dotýkajícím, rozhodnutím, kdy mu dává možnost toto rozhodnutí přezkoumat, což vyplývá z jejich právního nároku.²⁵ Průcha tento pojem popsal souhrnem procesních institutů, kteří vytváří režim práva, jakožto přezkoumatelnost vydaných správních rozhodnutí.²⁶ Obecně

²⁴ Winterová A., *Civilní právo procesní*. 6. vydání. Praha : Nakladatelství Linde Praha, 2011. str. 423

²⁵ Sládeček V., *Obecné správní právo*, 2. vydání, Praha : Nakladatelství ASPI, 2009. str. 138

²⁶ Průcha P., Skulová S., *Správní právo. Procesní část*, 2. vydání. Brno : Masarykova univerzita, 1997. str. 73.

platí, že se jedná o možnost nápravy vydaného rozhodnutí, které vykazuje vady tokového charakteru, že pozbývá platnost po stránce zákonnosti a také po stránce důvodnosti. Opravné prostředky jsou pro správní proces jakýmsi podpůrným úkonem k dosažení cíle ve správním řízení a to je zjištění skutečného stavu věci.²⁷ V platné právní úpravě jsou uvedeny dva základní druhy opravných prostředků a to opravné prostředky řádné a opravné prostředky mimořádné. Toto dělení je vázáno na okamžik, kdy je provedeno přezkumné řízení vydaného rozhodnutí. Řádné opravné prostředky jsou ve vztahu k vydaným rozhodnutím, které ještě nenabývaly právní moci. Mimořádné opravné prostředky přezkoumávají již pravomocně vydané rozhodnutí. Další rozdíl mezi opravnými prostředky řádnými a mimořádnými lze spatřit i v podobě poučení uvedeném správním orgánem ve svém rozhodnutí. *„Ze všech opravných prostředků, které jsou dostupné v rámci správního řízení, je totiž správní orgán povinen poučovat účastníka pouze o odvolání a rozkladu jakožto prostředcích řádných, tj. směřujících proti nepravomocným rozhodnutím. Teprve od okamžiku, kdy odvolací správní orgán nevyhoví odvolání, může rozhodnutí I. stupně vyvolávat právní účinky a to ve spojení s rozhodnutím odvolacím.“*²⁸

Řádný opravný prostředek je procesní nástroj, kterým disponuje účastník řízení a je jím odvolání, rozklad a odpor. Mezi mimořádné opravné prostředky patří obnova řízení a přezkumné řízení.

4.2.1 Odvolání

Jak je uvedeno výše, je možné se domáhat odvolání se k rozhodnutí správního rozhodnutí. Přezkumnými prostředky jsou odvolání, rozklad a následné obnovení správního řízení.

Odvolání je řádným opravným prostředkem, kterým disponuje pouze účastník řízení. Účastník řízení může napadnout odvoláním rozhodnutí okresního soudu nebo rozhodnutí krajského soudu vydané v řízení v prvním stupni, pokud dosud nenabývaly právní moci a pokud to zákon nevyklučuje.

²⁷ Nedorost L., *Přezkum správního rozhodnutí*. 1. vydání Brno : Masarykova univerzita, 1997. str.84

²⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1.2.2006, Č.j. As 35/2005-61, www.nssoud.cz

Odvoláním lze napadnout jak rozsudek, tak usnesení soudu prvního stupně.²⁹ Zákon vylučuje možnost odvolání u řady usnesení, vyjmenovaných taxativně v § 202 Občanského soudního řádu. Jde o usnesení procesní povahy, která soud přijímá zejména k vedení řízení. Z rozsudků zákon vyjímá možnost odvolání proti rozsudku, jímž bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 10 000 Kč (to neplatí u rozsudků pro uznání a pro zmeškání).³⁰

Odvolací lhůty

Lhůta pro podání odvolání činí patnáct dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí u soudu, proti jehož rozhodnutí směřuje. Kromě obecných náležitostí každého podání musí být v odvolání určeno³¹:

- Proti kterému rozhodnutí směřuje.
- V jakém rozsahu je napadá.
- V čem je spatřována nesprávnost rozhodnutí nebo postupu soudu (odvolací důvod).
- Čeho se odvolatel domáhá (odvolací návrh).

Odvolací lhůta je vázána ke konkrétnímu dni. Tato lhůta začíná běžet v den, kdy došlo zákonem stanoveným způsobem k oznámení příslušného rozhodnutí. Odvolání tedy nemůže být podáno ještě před oznámení vydaného rozhodnutí. Zákon pamatuje i na situaci, kdy došlo k podání odvolání účastníkem řízení ještě před oznámením tohoto rozhodnutí. V těchto případech je počítáno s podáním odvolání v prvním dnu odvolací lhůty po oznámení rozhodnutí, což uvádí § 83 správního řádu. Podle mého názoru by měly být případy odvolání účastníka před vlastním oznámením rozhodnutí jen zcela výjimečné, protože v těchto případech se účastník řízení odvolává proti výrokům, které pouze předpokládá a které vyvozuje z pouhého průběhu řízení, nikoli z jeho výsledku.

²⁹ Kadečka S. a kol.. *Správní právo*. Obecná část. 6. vydání. Praha : C.H.Beck, 2006. str. 458.

³⁰ SPIRIT, Michal. *Úvod do studia práva*. 2. vyd., aktualiz. dle nového občanského zákoníku. Praha: Grada, 2014, 190 s. Expert (Grada). ISBN 978-802-4752-808, str. 145.

³¹ Tamtéž, str. 146.

V souvislosti s odvolací lhůtou k odvolání se zmíním o možnosti prominutí zmeškání lhůty podání odvolání. Dle mého názoru je velmi rozumné, že zákonodárci pamatují a předpokládají, že na straně účastníka řízení může dojít ke skutečnostem, které mu zabrání provést určité procesní úkony, k čemuž může dojít z opomenutí, ale i z objektivních důvodů, které nastaly bez jeho zavinění. Tyto důvody musí být průkazné. Podle mého názoru mezi tyto důvody patří např. hospitalizace ve zdravotnickém zařízení, kdy zdravotní stav účastníka nedovolil tyto úkony provést, či odnětí svobody. Posuzování této otázky by se dle mého názoru mělo posuzovat a provádět ke konkrétnímu správnímu řízení. Správní řád předpokládá, že může nastat situace, kdy rozhodnutí není řádně oznámeno a to v § 84. Spojuje s ní delší odvolací lhůtu. Toto ustanovení ovšem vylučuje, aby se neoznámění rozhodnutí dovolával ten, který se s ním seznámil a to prokazatelně. Zákon stanoví tzv. způsobilé odvolací důvody. Patří mezi ně zejména nesplnění podmínek řízení, které je uváděno jako způsobilý důvod u všech opravných řízení, dále že řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, neúplné zjištění skutkového stavu, nesprávné právní posouzení věci atd. Skutečnost nebo důkazy, které nebyly uplatněny před soudem první instance, mohou být uplatněny v odvolacím řízení jen za podmínek stanovených zákonem.

Účinky odvolání jsou dvojí: suspenzivní a devolutivní. Suspenzivní účinek odvolání znamená, že podáním odvolání se odkládá právní moc napadeného rozhodnutí až do okamžiku, kdy o něm rozhodne odvolací soud. Zpravidla se odkládá také vykonatelnost rozhodnutí. Devolutivní účinek odvolání znamená, že o něm rozhoduje soud instančně vyšší. Devolutivní účinek odvolání je prolomen u některých usnesení soudu 1. instance, kde zákon umožňuje, aby o odvolání rozhodl tentýž soud v rámci tzv. autoremedury, pokud ovšem odvolání v plném rozsahu vyhoví.³²

Podáním odvolání řízení vlastně pokračuje. Podílí se na něm svou činností jak soud, který napadené rozhodnutí vydal, tak soud 2. instance. Soud, proti jehož rozhodnutí odvolání směřuje, činí všechny přípravné úkony k tomu, aby odvo-

³² Tamtéž str. 147.

laci soud mohl bez zbytečných průtahů rozhodnout. Řádné opravné prostředky jsou zpravidla projednávány v řádném instančním postupu při zachování zásady dvojinstančnosti (výjimkou je ovšem odpor nebo rozhodnutí o stížnosti v rámci autoremedury).

Suspenzivní účinek opravného prostředku má za následek, že se odkládá nebo přerušuje výkon rozhodnutí, proti němuž směřuje. Mimořádné opravné prostředky zásadně nemají vliv na vykonatelnost napadeného rozhodnutí. Jestliže ale zákonodárce implicitně připouští, že i pravomocná a vykonatelná rozhodnutí v trestním řízení mohou vykazovat tak hrubé závady, že nemohou obstát a z důvodu spravedlnosti nelze trvat na jejich vykonání, zcela důvodně je pamatováno i na možnost odložení nebo přerušování výkonu rozhodnutí, tedy výkonu pravomocně uloženého trestu. Stížnost pro porušení zákona proto pravidelně nemá suspenzivní účinek na výkon rozhodnutí, nicméně fakultativně ji může být propůjčen na základě rozhodnutí Nejvyššího soudu podle § 275 odst. 4 trestního řádu. Rozhodnutí o odkladu nebo přerušování výkonu rozhodnutí se děje většinou na návrh ministra spravedlnosti, ale Nejvyšší soud je oprávněn zmíněné rozhodnutí učinit i z vlastní iniciativy. Ačkoliv jde o závažný zásah do výkonu pravomocného rozhodnutí, trestní řád nestanoví žádná vodítka, kritéria nebo přímo důvody pro rozhodnutí o odkladu nebo o přerušování výkonu, předpokládá nicméně, že uvedené oprávnění bude uplatňováno s rozmyslem, jen v odůvodněných případech, kdy je porušení zákona očividné a lze reálně očekávat, že dojde ke zrušení nebo k výraznější změně zákonného podkladu pro výkon trestu.³³

SUSPENZIVNÍ ÚČINEK ODVOLÁNÍ

Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole, důsledkem opravného prostředku může být jeho suspenzivní účinek, který spočívá v tom, že podání opravného prostředku způsobuje odklad výkonu napadeného rozhodnutí, a to zpravidla až do doby, než se rozhodne o opravném prostředku. Suspenzivní účinek je často přiznán opravnému prostředku tehdy, jestliže výkonem napadeného rozhodnutí by

³³ VISINGER, Radek. *Stížnost pro porušení zákona ve věcech trestních*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 456 s. ISBN 9788074788062, str. 205.

byl zmařen účel opravného prostředku nebo pokud by nepřiznání tohoto účinku znamenalo neodčinitelnou újmu. Nemá-li opravný prostředek suspenzivní účinek, lze napadené rozhodnutí vykonat, přestože případně ani nenabylo právní moci.

Suspenzivní účinek je přiznán nejen odvoláním přípustným, ale i odvolání zjevně nepřípustným a zjevně nedůvodným, ovšem jen do doby, než je o těchto odvoláních rozhodnuto odvolacím orgánem. Z toho je zřejmé, že jedinou podmínkou pro uplatnění suspenzivního odvolání, je jeho včasné podání, čili v zákoně stanovené lhůtě.³⁴

Výhodou suspenzivního účinku je možnost přistoupit k výkonu napadeného rozhodnutí až tehdy, je-li jeho obsah přezkoumán orgánem vyššího stupně a jsou-li případně odstraněny vady tohoto rozhodnutí tak, aby nevznikaly pochybnosti o jeho zákonnosti a odůvodněnosti. Jak jsem již zmínil výše, jeho nevýhodou je možnost zmaření účelu, pro který je rozhodnutí vydáváno, pokud se vyžaduje, aby bylo neprodleně vykonáno (např. v případě rozhodnutí o vazbě).³⁵

Vyskytují se i situace, kdy odvolání suspenzivní účinek nemá. Jsou to situace, kdy zákon odkladný účinek výslovně a přímo vylučuje, například odvolání proti rozhodnutí o nařízení předběžného opatření (§ 61 odst. 2, Správní řád). Další výjimka z odkladu účinku existuje v § 85 odst. 2, Správní řád, který vylučuje rozhodnutí správního orgánu za podmínek taxativně v tomto paragrafu stanovených. Z toho vyplývá, že pokud nastane situace v něm předvídaná, musí správní orgán z úřední povinnosti (bez návrhu) svým rozhodnutím vyloučit odkladný účinek odvolání. Týká se to situací, kdy to naléhavě vyžaduje veřejný zájem nebo že hrozí některému z účastníků vážná újma nebo pokud o to požádá účastník – ovšem jen tehdy, pokud je jeho žádost ve veřejném zájmu nebo hrozí újma ostatním účastníkům řízení.

³⁴ FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GŘIVNA. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 928 s. ISBN 9788074787515, str. 502.

³⁵ FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GŘIVNA. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 928 s. ISBN 9788074787515, str. 502.

Jestliže je odkladný účinek odvolání vyloučen ze zákona nebo rozhodnutím správního orgánu, tak hovoříme o předběžné vykonatelnosti napadeného rozhodnutí upravené v § 74 správního řádu.

Možnost vyloučit odkladný účinek odvolání mají správní orgány například za situace, kdy účastník žádá o prominutí pozdě podaného odvolání. K vyloučení účinku nedochází automaticky, ale až poté, kdy správní orgány jsou schopny doložit, že je to nezbytné pro ochranu práv nabytých v dobré víře, oprávněných zájmů účastníků nebo že je to ve veřejném zájmu. Je čistě na uvážení správních orgánů, zda byly tyto podmínky naplněny.

Nepřiznání obecného odkladného účinku je specifikem daňového procesu. To, že se podáním odvolání odkládá vykonatelnost napadeného rozhodnutí, v řízeních vedeném při správě daní obecně neplatí. Důvodem je skutečnost, že daň je ve smyslu § 135 odst. 3 splatná v poslední den lhůty pro podání řádného daňového tvrzení a k datu případného odvolání proti platebnímu výměru má tedy být daň již uhrazena. Odkladný účinek odvolání by tak znamenal nutnost vracet uhrazené prostředky zpět z veřejných rozpočtů na dobu odvolacího řízení, což by pochopitelně vedlo k ryze účelovým odvoláním a takové řešení by bylo jednoznačně v rozporu se zásadou hospodárnosti. Z tohoto obecného pravidla týkajícího se úhrady daně zákon stanoví výjimky, např. § 139 odst. 3, podle kterého platí, že je-li daň vyměřená správcem daně vyšší než daň tvrzená daňovým subjektem, je rozdíl splatný v náhradní lhůtě do 15 dnů ode dne právní moci platebního výměru. Ve stejné náhradní lhůtě je splatná i daň vyměřená z moci úřední. Obdobně v případě, kdy daňový subjekt podá dodatečně daňové přiznání a správce daně doměří daň vyšší, je rozdíl splatný podle § 143 odst. 5 v náhradní lhůtě do 15 dnů ode dne právní moci platebního výměru. Ve stejné náhradní lhůtě je splatná i daň doměřená z moci úřední. Nejedná se tedy o odkladný účinek odvolání, ale o posun lhůty pro placení. Daňový řád přiznává oběma typům rozhodnutí vydaným v autoremeduře právo na odvolání.³⁶ Podmínkou vzniku odkladného účinku odvolání, tj. překážky, pro kterou napa-

³⁶ KOBÍK, Jaroslav. *Daňový řád s komentářem*. 2. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2013, 1191 s. Daně (ANAG). ISBN 9788072637690, str. 593.

dené rozhodnutí, nenabude právní moci, je mj. včasnost jeho podání. Za pomoci argumentu a contrario lze dovodit, že opožděné odvolání nemá odkladné účinky, a to ani v případě, že o takovém opožděně podaném odvolání není dosud rozhodnuto. Správní orgán může v taxativně stanovených případech suspenzivní účinek odvolání ex offio vyloučit, to zejména tehdy, vyžaduje-li to naléhavě veřejný zájem nebo hrozí-li některému z účastníků správního řízení vážná újma. Správní orgán může suspenzivní účinek odvolání vyloučit také tehdy, požádá-li o to sám účastník. Vyloučení odkladného účinku na požádání účastníka se předpokládá například v případech, kdy účastník podává odvolání jen proti vedlejšímu výroku, nelze-li tento oddělit od výrokové části rozhodnutí aniž by jeho zbývající část nenabyla právní moci. Nový správní řád pamatuje v komentovaném ustanovení na případ, kdy bylo správním orgánem zmeškání podání odvolání prominuto a jednalo se o důvody (např. ochrana práv nabytých v dobré víře, ochrana oprávněných zájmů účastníků nebo ochrana veřejného zájmu), pro které lze odkladný účinek odvolání vyloučit. Vyloučení odkladného účinku odvolání je vždy třeba řádně odůvodnit. Výrok, jímž správní orgán odkladný účinek odvolání vylučuje, je součástí rozhodnutí v dané věci a nelze se proti němu se odvolat.³⁷

Jak již bylo v této práci zmíněno, existuje mnoho správních rozhodnutí, u kterých je suspenzivní účinek co do vykonatelnosti vyloučen ze zákona, jedná se tedy například o § 34 odst. 3 zákona o obchodování s ohroženými druhy, § 38 odst. 3 zákona o ochraně ovzduší, § 7 odst. 4 zákona o obecné bezpečnosti výrobků, § 75 odst. 2 veterinárního zákona, § 9 odst. 1 písm. c) zákona o léčivech apod.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že odkladný účinek má odvolání proti napadenému rozhodnutí vždy, není-li zákonem anebo samotným rozhodnutím správního orgánu výslovně stanoveno, že podané odvolání odkladné účinky nemá.

³⁷ HRABÁK, Jan. *Správní řád: s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou*. 4., aktualiz. vyd. podle právního stavu ke dni 1.7.2012. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 449 s. ISBN 978-80-7357-959-3. str. 278.

Zde bych chtěl citovat judikát JUD134008CZ z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu: „*podmínkou vzniku odkladného účinku odvolání, tj. překážky, pro kterou napadené rozhodnutí nenabude právní moci, je mj. včasnost jeho podání. Za pomoci argumentu a contrario lze dovést, že opožděné odvolání nemá odkladné účinky, a to ani v tom případě, že o něm není dosud rozhodnuto*“.

Nebo dále rozhodnutí Ústavního soudu 145/09: Ústavní soud v první řadě konstatuje, že Nejvyšší správní soud rozsudkem rozšířeného senátu zde dne 7. 9. 2010, č. j. 7 As 26/2009-58, v prakticky totožné věci uzavřel tak, že „výrok o vyloučení odkladného účinku odvolání podle § 85 odst. 2 správního řádu obsažený v rozhodnutí správního orgánu o správním vyhoštění cizince podle § 119 cizineckého zákona je rozhodnutím podle § 65 odst. 1 s. ř. s, jež nemá předběžnou povahu a ani se jím neupravuje vedení řízení před správním orgánem, a není proto vyňato ze soudního přezkumu podle § 70 soudního řádu správního“.

Vyloučení odkladného účinku odvolání proti rozhodnutí prvostupňového orgánu o vyhoštění je proto (za těchto podmínek) rozhodnutím soudně přezkoumatelným, protože mění časové parametry účinků prvoinstančního rozhodnutí ve věci samé a zjevně dopadá na právní postavení cizince, a to dokonce velmi intenzivně, protože mu znemožní nadále v České republice fakticky pobývat, ač by jinak – mělo-li by odvolání odkladný účinek – do právní moci rozhodnutí o odvolání zásadně území republiky nemusel opustit.³⁸

DEVOLUTIVNÍ ÚČINEK ODVOLÁNÍ

Podstata devolutivního účinku odvolání je, že o odvolání zásadně rozhoduje soud nebo správní úřad nadřízený soudu nebo úřadu, který rozhodnutí vydal. Výjimkou je případ tzv. *autoremedury*.

O autoremeduře se dá říci, že se jedná o zákonem stanovený postup správních orgánů v řízení v prvním stupni, jehož podstata umožňuje za určitých okolností soudu nebo správnímu úřadu odvolání v plném rozsahu vyhovět a vlastní rozhodnutí tak opravit ("zhojit" – lat. *remederi*). Nenastává zde devolutivní účinek odvolání. Výsledkem je zde zrušení či změna vydaného správního rozhodnutí

³⁸HRABÁK, Jan. *Správní řád: s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou*. 4., aktualiz. vyd. podle právního stavu ke dni 1.7.2012. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 449 s. ISBN 978-80-7357-959-3. 279.

provedené ze strany správního orgánu, který toto rozhodnutí vydal. Limitujícím faktorem v tomto postupu správního orgánu je podmínka, že tímto nesmí vzniknout újma žádnému účastníku řízení. To neplatí v případě, že s tímto vysloví souhlas všichni účastníci, kterých se vydané rozhodnutí, či řízení týká.³⁹

Jak je uvedeno výše, je možné se domáhat odvolání se k rozhodnutí správního rozhodnutí. Přezkumnými prostředky jsou odvolání, rozklad a následné obnovení správního řízení.

4.2.2 Rozklad

Rozklad je formou přezkumného řízení a je možné jej podat proti rozhodnutí, které vydal ústřední správní úřad, dále proti rozhodnutí ministra, státního tajemníka ministerstva, či proti rozhodnutí ústředního správního úřadu. O oprávněnosti žádosti rozhoduje ministr příp. ústřední správní orgán, po schválení návrhu je toto předloženo rozkladové komisi⁴. Kadečka uvádí, že rozklad je opravným prostředkem ve správním řízení u prvoinstančně vydaných rozhodnutí orgánem státní správy.⁴⁰ Je zde stanovena lhůta 15 dnů pro podání tohoto opravného prostředku a proti rozhodnutí o rozkladu se již dále nelze odvolat – podat rozklad.⁴¹ „V rozkladovém řízení je orgán rozhodující a orgán, jehož rozhodnutí je přezkoumáváno je jediným správním orgánem vymezeným zákonným rámcem jeho věcné příslušnosti.“⁴²

Rozkladová komise se skládá min. z pěti členů, jež jmenuje opět ministr příp. ústřední správní orgán. Jedná se o odborníky pro danou problematiku a nikoli zaměstnance správního úřadu. Důvodem je vyhnout se střetu zájmů. Rozkladová komise může již vydané rozhodnutí zrušit, či změnit, čímž se plně vyhová podanému rozkladu. Nesmí být však způsobena újma žádnému z účastníků řízení. Výjimkou jsou ti účastníci, kteří s tímto souhlasí. Komise může rozklad též zamítnout při neopodstatněném návrhu⁴. Zákon upravuje vyloučení

³⁹ Srov. s ustanov. § 87 zák.č. 500/2004 Sb., *Správní řád*, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰ Kadečka s. a kol. *Správní řád*. Praha : Nakladatelství ASPI, 2006. str. 309.

⁴¹ Kadečka s. a kol. *Správní řád*. Praha : Nakladatelství ASPI, 2006. str. 309.

⁴² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.1.2004, Č.j. 6A 11/2002-26, www.nssoud.cz

člena rozkladové komise z rozhodování z důvodu podjatosti, což vychází z podmínky znalosti účastníka řízení s obsazením rozkladové komise, proto správní orgán účastníka o složení této komise informuje.⁴³

4.2.3 Obnova řízení

Obnovu řízení můžeme řadit mezi mimořádné opravné prostředky proti rozhodnutí již pravomocnému, které vykazuje nedostatky, či vady zjištěného stavu věci nebo v souvislosti se jmenovitými překážkami v právní skutečnosti.⁴⁴ „*Institut obnovy řízení představuje mimořádný opravný prostředek, který umožňuje překonat překážku věci rozhodnuté a jehož cílem je napravit závadný stav a umožnit přijetí nového rozhodnutí tam, kde při původním rozhodování nebyly z určitých důvodů dostatečně objasněny všechny skutkové okolnosti případu. Institut obnovy řízení představuje nesporný zásah do právní jistoty účastníků řízení a třetích osob, neboť jeho prostřednictvím je možné dosáhnout změny rozhodnutí tam, kde již bylo o určitém právu, povinnosti nebo stavu pravomocně rozhodnuto.*“⁴⁵

Řízení může být obnoveno a to např. na návrh účastníka řízení. Podat žádost může být podána účastníkem řízení původního řízení, za předpokladu, že se ho původní rozhodnutí přímo dotýká.⁴⁶ V tomto případě jsou důvody znovuzahájení řízení skutečnosti, které v době řízení nebyly známé, či předložené důkazy se dnes jeví jako nepravdivé. Důvodu pro znovuootevření řízení je i zrušení rozhodnutí, na jehož základě probíhalo dané správní řízení. Žádost o obnovení správního řízení může být podána v intervalu tři měsíce od nabytí právní moci rozhodnutí v dané věci, ale nejdéle do doby tři roky po nabytí právní moci. Pokud uváděné důvody byly známy již dříve a teoreticky mohly být uplatněny v možném odvolacím řízení, není žádost k obnově řízení možná.

⁴³ Černý P. et. al., *Průvodce novým správním řádem*. Praha. Nakladatelství Linde Praha, 2006. str. 271-272.

⁴⁴ Kadečka S. a kol. *Správní řád*. Praha. Nakladatelství ASPI, 2006. str. 312.

⁴⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2.8.2006, Č.j. 3As 3/2006-87, www.nssoud.cz

⁴⁶ Kadečka S. a kol. *Správní řád*. Praha. Nakladatelství ASPI, 2006. str. 316.

Jakožto opravný prostředek je i obnova řízení limitována lhůtami, které tvoří hranici, za kterou již je převažující zájem zachování právní jistoty nad potřebami v této věci rozhodnout.⁴⁷ Po zahájení nového řízení se vydává též nové rozhodnutí. Detailně je toto popsáno paragrafem §101 Správního řádu.

⁴⁷ Hendrych D. a kol., *Správní právo*. Obecná část. 6. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006. str.458.

5 ZÁVĚR

Vydávání správního rozhodnutí je procesem, jímž se realizuje veřejná správa. Pro tuto činnost mají správní orgány svou zákonem stanovenou pravomoc. Činnost správních orgánů je upravována zákonem, kdy tento poskytuje návod k postupu ve správním řízení a při procesu vydávání správních rozhodnutí. Správní orgán má povinnost zjišťovat a shromažďovat podklady a důkazy, z nichž je zjištěn skutkový stav projednávané věci. Po jeho zjištění správní orgán uváží a rozhodne v otázce právního postavení účastníků řízení nebo naopak rozhodne, že úpravy zapotřebí není. Výsledkem celého tohoto procesu je již uvedené správní rozhodnutí procesní, které správní řízení zastavuje z důvodu nemožnosti právní úpravy postavení samotných účastníků řízení nebo je vydáno rozhodnutí meritorní, čili rozhodnutí ve věci samé.

Správní rozhodnutí ve věci je označován individuální správní akt, který vydává správní orgán, jakožto výsledek správního řízení. Jeho obsahem je zásah do práv a povinností konkrétních adresátů. Správní řízení doprovázejí tzv. procesní rozhodnutí zajišťující hladký průběh správního řízení, která neřeší vlastní předmět řízení. Zákon upravuje veškeré formální náležitosti vydávaných rozhodnutí, aby zajistil bezvadnost v souvislosti se zákonností postupu správního orgánu, což je záruka zákonnosti, účinnosti a také platnosti vydávaných rozhodnutí ve správním řízení.

V případě jakýchkoliv pochybností ze strany účastníka řízení, že řízení nesplňuje všechny zákonem stanovené podmínky, má možnost konkrétní vydané rozhodnutí napadnout a proti tomuto rozhodnutí uplatnit řádné opravné prostředky a to v zákonem stanovené lhůtě. Nejčastěji využívaný řádný opravný prostředek je odvolání. Na případy, kdy již zákon neumožňuje těchto prostředků využít, zákon pamatuje mimořádnými opravnými prostředky.

I když nemá odvolání odkladné účinky, je možné proti rozhodnutí podat odvolání (pokud to zákon umožňuje, v některých případech zákon jasně definuje, že se proti takovému rozhodnutí odvolat nelze), ovšem je jasné, že nebude mít účinky, jakých účastník většinou chce docílit. Čili že, bude odložena i vykonatelnost napadeného rozhodnutí.

Odvolání můžeme vnímat jako jeden z procesně-právních prostředků ochrany práva (řádný opravný prostředek), je to také velmi důležitý právní institut, který zajišťuje a garantuje dodržování zákonnosti a správnosti vedení řízení a ochranu práv jeho účastníků. Institut odvolání můžeme také vnímat jako jeden z aspektů kontrolního mechanismu veřejné správy, a to jak z hlediska nadřízenosti a podřízenosti, tak i na bázi kontroly veřejností. Zamezuje excesům překračování práva ze strany orgánů veřejné správy, která vyplývá z jejich stanovené působnosti a pravomoci.

Troufám si tvrdit, že cíl mé práce byl naplněn. Snažil jsem se ve své práci především o její praktický přínos. Po přečtení mé práce si čtenář jistě udělá ucelenější přehled o problematice rozhodnutí ve správním řízení a dále o odvolacím řízení.

Resume

Issuing an administrative decision process, which is implemented by public administrations. For this activity, the administrative authorities with their legal powers. Activity of administrative bodies is governed by law, which provides guidance to the process in administrative proceedings and in the process of issuing administrative decisions. The administrative authority has a duty to identify and collect documents and evidence on which it is ascertained the facts of the case. After finding his administrative authority shall consider and decide on the question of the legal status of the parties or, conversely decide that treatment is not needed. The result of this whole process is already the administrative decision process that the administrative proceedings were terminated due to inability law status of the parties themselves or the merits of a decision, or a decision on the merits.

Administrative decision in the matter is referred to an individual administrative act issued by the administrative authority as a result of administrative procedures. Its content is interference with the rights and obligations of individual recipients.

Administrative proceedings accompany so. Procedural decisions to ensure the smooth running of the administrative proceedings, which do not address the subject of the proceedings. The law regulates all the formalities have issued decisions to ensure perfection in relation to the legality of the procedures of the administrative authority, which is the guarantee of legality, effectiveness and validity of decisions issued in administrative proceedings.

In case of any doubt on the part of a party that procedure did not meet all the conditions set by law, it has the opportunity to challenge a specific decision has been issued against this decision and apply the proper remedies and within the statutory deadline. The most commonly used legal remedy is an appeal. In cases where the law does not already use these funds, the law remembers the extraordinary remedies.

Even if the appeal suspensory effect, it is possible to appeal the decision (where permitted by law, in some cases, the law clearly defines that against such a

decision can not), but it is clear that it will not have effects which the participant usually wants to achieve. So it will be postponed and enforceability of the contested decision.

Appeals can be seen as one of the procedural legal means of protection of rights (legal remedy), it is also very important legal concept that ensures and guarantees respect for legality and regularity of proceedings and protect the rights of its subscribers. Institut appeal can also be seen as one of the aspects of the control mechanism of public administration, both in terms of superiority and inferiority, and on the basis of public scrutiny. Prevents excesses crossing of the law by public authorities, based on their competence and powers set.

I dare say that the goal of my work was fulfilled. I tried in my work mainly on its practical benefits. After reading my work, the reader will certainly make a more complete overview of the issues of administrative decisions and on appeal.

Seznam použitých pramenů a literatury

Literatura

1. Černý P., Dohnal V., Korbel F. a kol. *Průvodce novým správním řádem*. Praha : Nakladatelství Linde Praha, 2006. str.246.
2. Fenyk, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GRIVNA. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 928 s. ISBN 9788074787515
3. GRINC, Jaroslav. *Právo pro politology*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 147 s. ISBN 978-802-4729-213.
4. Hendrych D. *Správní právo*. Obecná část. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2012.
5. Hendrych D. a kol., *Správní právo*. Obecná část. 6. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006.
6. Horzinková, E., Fiala Z. *Správní právo hmotné – obecná část*. Praha : Nakladatelství Leges, Praha, 2010.
7. Horzinková E., Novotný V. *Správní právo procesní*. 3. Vyd. Praha: Nakladatelství Leges, 2010.
8. Hrabák, Jan. *Správní řád: s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou*. 4., aktualiz. vyd. podle právního stavu ke dni 1.7.2012. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 449 s. ISBN 978-80-7357-959-3.
9. Kadečka S. a kol. *Správní řád*. Meritum. Praha : Nakladatelství ASPI, 2006.
10. Kadečka, S. In. Skulová, S. et al. *Správní právo procesní*. Plzeň : Nakladatelství Aleš Čeněk, 2008.
11. Kadečka S. a kol.. *Správní právo*. Obecná část. 6. vydání. Praha : C.H.Beck, 2006.
12. KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1995, xvi, 247 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 34-064-0177-5.
13. Kobík, Jaroslav. *Daňový řád s komentářem*. 2. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2013, 1191 s. Daně (ANAG). ISBN 9788072637690.

14. Pikola Pavel. *Správní právo prakticky*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010.
15. Nedorost L., Sovák Z., Větrovec V. *Správní řád*. Komentář. Praha : Nakladatelství Eurolex Bohemia, 2002.
16. Nedorost L., *Přezkum správního rozhodnutí*. 1. vydání Brno : Masarykova univerzita, 1997.
17. Průcha P., *Základy veřejné správy a správního práva*. Brno, Masarykova univerzita, 1994
18. Průcha, P. *Správní právo – obecná část*. 7 vyd. Brno: Masarykova univerzita a nakl. Doplněk, 2007. str. 322.
19. Sciskalová Marie. *Správní právo*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2012.
20. Sládeček V., *Obecné správní právo*, 2. vydání, Praha : Nakladatelství ASPI, 2009.
21. Stavínohová J., Hlavsa P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno : Masarykova univerzita, 2003.
22. SPIRIT, Michal. *Úvod do studia práva*. 2. vyd., aktualiz. dle nového občanského zákoníku. Praha: Grada, 2014, 190 s. Expert (Grada). ISBN 978-802-4752-808.
23. Průcha P., Skulová S., *Správní právo*. Procesní část., 2. vydání. Brno : Masarykova univerzita, 1997.
24. Visinger, Radek. *Stížnost pro porušení zákona ve věcech trestních*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 456 s. ISBN 9788074788062.
25. Winterová A., *Civilní právo procesní*. 6. vydání. Praha : Nakladatelství Linde Praha, 2011.

Právní normy

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění.
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, jako součásti ústavního pořádku České republiky, v platném znění.
- Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 280/2009 Sb., Daňový řád.
- Zákon č. 100/2004 Sb., O obchodování s ohroženými druhy.
- Zákon č. 201/2012 Sb., O ochraně ovzduší.
- Zákon č. 102/2001 Sb., O obecné bezpečnosti výrobků.
- Zákon č. 166/1999 Sb., O veterinární péči.
- Zákon č. 378/2007 Sb., O léčivech.

Judikatura

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.6.2005, Č.j. 7 A 121/2001-88.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20.9.2005, Č.j. 2 As 18/2004-68.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.10.2003, Č.j. 7Ads 42/2003-25.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1.2.2006, Č.j. As 35/2005-61,
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.1.2004, Č.j. 6A 11/2002-26,
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2.8.2006, Č.j. 3As 3/2006-87, www.nssoud.cz

Internetové zdroje

www.nssoud.cz

www.systemaspi.cz

www.mvcr.cz